

DROPS

عنوان مقاله پژوهشی:

نقش جوانان در فرآیند صلح‌سازی در افغانستان

نویسنده (گان): سمیرا الکوزی

به این مقاله ارجاع دهید: الکوزی، سمیرا (۲۰۲۰). ترجمهٔ حیات الله بیان. «نقش جوانان در فرآیند صلح‌سازی در افغانستان». ژورنال زنان و صلح‌سازی افغانستان، شماره ۱ (۲۰۲۰). صص. ۱۲ - ۲۲. پیوند دسترسی به مقاله:

ژورنال زنان و صلح‌سازی افغانستان (شماره ۱ - ۲۰۲۰)

ناشران:

نهاد پژوهش و توسعه

و

ادارهٔ ملل متحد برای زنان در افغانستان

نقش جوانان در فرآیند صلح‌سازی در افغانستان

سمیرا الکوزی^۱

فشرده

- رابطه میان جوانان و صلح‌سازی توجه خاص را به خود معطوف کرده است؛ به ویژه در سازمان ملل متحد. این امر فرصتی را مساعد می‌کند تا نقش جوانان و امکان سهم‌گیری آن‌ها را در پروسه صلح مورد غور و مذاقه قرار بدهیم و از پژوهش‌ها و پالیسی‌ها در این خصوص بهره‌گیری کنیم.
- جوانان از سال ۲۰۰۱ بدین سو به صورت گسترده در روند صلح‌سازی در سطح بین‌المللی دخیل بوده‌اند (نقش آن‌ها به هیچ وجه کمرنگ نبوده زیرا آن‌ها گروه جمعیتی غالب هستند). با این وجود، آن‌ها از مزایای اقتصادی افغانستان و از نظام آموزشی در افغانستان کمتر بهره‌مند شده‌اند.
- یک نظرسنجی محدود که به منظور تکمیل این تحقیق انجام شد و در آن ۳۰ تن اشتراک نمودند نشان می‌دهد که از نظر اشتراک‌کننده‌گان آنچه که برای جوانان قابل دسترس است، از آنچه باید باشد بسیار فاصله دارد. علی‌رغم این برداشت، آن‌ها هنوز هم معتقدند که حکومت به صورت کلی در مسیر درست حرکت می‌کند. مطابق این نظرسنجی، اشتراک‌کننده‌گان بر نظام آموزشی مبتنی بر تفکر انتقادی و آماده‌گی برای ادغام در جامعه تأکید داشتند و زنان اشتراک‌کننده خواهان فرصت‌های تحصیلی در بیرون از کشور بودند.

«کارکرد آموزش این است که تفکر انتقادی را در فرد پرورش بدهد. هدف آموزش واقعی پرورش هوش و شخصیت فرد است؛ آموزش باید بتواند دانش آموز را در امر رویاپردازی و در مسیر تحقق آن رویاها الهام ببخشد.» - مارتین لوتر کینگ^۲

۱. سمیرا الکوزی با سازمان بین‌المللی مهاجرت (IOM) ملل متحد کار می‌کند.

2. Martin Luther King Jr was an American spokesperson and leader in the Civil Rights Movement from 1955 until his assassination in 1968.

در طی چهار دهه گذشته، افغانستان همواره در آتش جنگ دائمی سوخته و هیچ‌گاهی از خشونت به دور نبوده است؛ از تهاجم شوروی در سال ۱۹۷۹ گرفته تا جنگ داخلی ۱۹۹۰، از ظهور طالبان گرفته تا مداخله ایالات متحده آمریکا در سال ۲۰۰۱. چند نسل جوانان در این گیرودار بزرگ شدند و همواره از این ناحیه رنج بردند. بسیاری‌ها بیجا شدند. به صورت مشخص، طالبان زنده‌گی عمومی مردم را محدود کرده بودند. در این سال‌ها آن‌ها فرصت آموزش رسمی را از جوانان افغان گرفته بودند. درهای مکاتب را بستند. زنان و دختران را در چهاردیواری خانه محصور کردند. این نابسامانی‌ها منجر به آسیب‌های روانی گردید و جوانان هزینه‌های گزاف روانی را در سال‌های نخست زنده‌گی شان متقبل شدند.

نقشه راه توسعه که از کنفرانس بُن در سال ۲۰۰۱ کلید خورد این معنا را می‌رساند که جامعه بین‌المللی مسئولیت گرفتند تا جمهوری نوپای افغانستان را در راستای ایجاد سیستم‌های آموزش و اشتغال‌زایی یاری کند. حلقه‌های مختلف در جامعه بین‌المللی به این باور هستند که توان‌مندسازی اقتصادی جوانان نقش بسیار مهم در موفقیت و بهبود اقتصاد پسا جنگ بازی می‌کند. مهارت‌های بدست آمده از طریق آموزش رسمی موجب افزایش فرصت‌های شغلی پایدار می‌گردد و به بهبود کلی وضعیت در افغانستان کمک می‌کند. ازین منظر، ادامه این روند می‌تواند از طریق تولید نیروی کار ماهر، رشد کار آفرینی و رشد بخش‌های سودآور یک وضعیت نسبتاً آرمانی را برای رهبری آینده افغانستان بوجود بیاورد.

با تحولات سیاسی در سال ۲۰۰۱، جوانان بعضاً به ابتکار خودشان بعضی مسئولیت‌ها را در روند صلح‌سازی عهده‌دار شدند. این جوانان کوشیدند به جای اینکه در یافت‌کننده منفعل کمک‌های انکشافی باشند خودشان نقش کارگزاران و عاملان توسعه را بازی کنند. این تحقیق نشان می‌دهد که نحوه تعامل جوانان افغان با روند صلح‌سازی چگونه خواهد بود و آن‌ها تأثیرات ناشی از آن را چگونه ارزیابی می‌کنند. این تحقیق هم‌چنین در صدد آن است تا مشکلات و دشواری‌هایی را که جوانان در هنگام تعامل و سهم‌گیری در اجتماع با آن مواجه‌اند، برجسته سازد و نشان دهد که چرا ترویج ثبات اقتصادی-اجتماعی نه تنها برای جامعه افغانستان حایز اهمیت است بلکه برای رشد و انکشاف فردی جوانان و نسل‌های آینده نیز مهم می‌باشد.

روش‌شناسی

این تحقیق ادبیات موجود در رابطه به پالیسی‌های مربوط به جوانان (به ویژه از سازمان ملل متحد و دولت افغانستان) را تحلیل نموده است. بر علاوه، در انجام این تحقیق یک نظر سنجی آنلاین با

۳۰ تن از جوانان (۱۵ تن مرد و ۱۵ تن زن) صورت گرفته است. اشتراک‌کننده‌گان جوان با سوابق گوناگون از نهادهای جامعه مدنی، دولت، جامعه محصلین و بخش خصوصی در این نظرسنجی به پرسش‌نامه ما پاسخ دادند. مصاحبه‌شونده‌گان به گونه‌ای انتخاب شده بودند که تساوی جنسیتی، تنوع تحصیلی، و تنوع ولایات و محل سکونت‌شان، تأمین شود. بخشی از تحلیل این مقاله بر مبنای پاسخ‌هایی است که این ۳۰ اشتراک‌کننده ارائه کرده‌اند.

رویکرد بین‌المللی نسبت به جوانان و صلح‌سازی

در فرهنگ مدرن «جوانان» به شیوه‌های متناقضی دسته‌بندی می‌شوند - این امر گاهی نمایانگر برداشت محلی از مفهوم جوان بودن است و در برخی مواقع نشان‌دهنده پذیرش دیدگاه‌های جهانی جوانان، فرآیند اجتماعی شدن جوانان و نقاط عطف در زنده‌گی یک جوان. ازین رو، هنوز هم در مورد اینکه چه کسی «جوان» محسوب می‌شود، ابهام وجود دارد. ریناتو کرسی (Renato Cursi)، متخصص نقش جوانان در صلح‌سازی، این ابهام در تعریف «جوان» و نقش نامشخص جوانان در صلح‌سازی را فراروی تحقیقات در باره جوانان و نیز ارائه برنامه‌ها در این زمینه، به عنوان یک مانع تلقی می‌کند.^۳ بیش‌ترین نگرانی این است که طبق گزارش سال ۲۰۰۵ ایوان کمپر (Yvonne Kemper)، کارشناس جوانان و منازعه، گزارش کنوانسیون حقوق طفل سازمان ملل (CRC) و اغلب آمار و معلومات مربوط به منازعه، وضعیت جوانان از دوران کودکی تا بزرگسالی کاملاً از دستورکار در عرصه‌های توسعه بین‌المللی نادیده گرفته شده است.^۴ از نظر کمپر، نگران‌کننده‌تر این است که جوانان اکثراً به عنوان مشکل‌سازان احتمالی شمرده می‌شوند، در حالیکه تلاش‌های سازمان ملل متحد، بانک جهانی و سازمان‌های غیردولتی برای تحقیق در مورد نگرانی‌های خاص جوانان و تنظیم برنامه‌ها برای آن‌ها کاملاً جدید است و این نهادها هنوز چارچوب منظم برای این مأمول ندارند. متأسفانه، طبق مقاله‌ای یونیسف که در سال ۲۰۱۴ منتشر شده است،^۵ و نیز مقاله دیگر از سوی گروه تحقیقاتی آکسفورد که در سال ۲۰۱۶ منتشر شده است،^۶ به نظر نمی‌رسد که

3. Cursi, Renato. "The Role of Youth in Peace Building." Centro Studi Difesa Civile, March 2017. P. 7. http://www.pacedifesa.org/wp-content/uploads/2017/09/The-role-of-youth-in-peacebuilding_rev26092017-1.pdf

4. Kemper, Yvonne. "Youth in War-to-Peace Transitions: Approaches of International Organizations." Berghof Report 10; Research Center for Constructive Conflict Management. January 2005. <https://www.berghof-foundation.org/fileadmin/redaktion/Publications/Papers/Reports/br10e.pdf>

5. McLean Hilker, Lyndsay. "Violence, peace and stability : the "youth factor." UNICEF, September 18, 2014. <https://www.unicef-irc.org/article/1061-violence-peace-and-stability-the-youth-factor.html>

6. Alpaslan, Ozerdem. "The Role of Youth in Peacebuilding: Challenges and Opportunities." Oxford Research Group, October 26, 2016. <https://www.oxfordresearchgroup.org.uk/blog/the-role-of-youth-in-peacebuilding-challenges-and-opportunities>

از زمان انتشار گزارش کمپر در سال ۲۰۰۵، این وضعیت تغییر چندانی کرده باشد. هر دو مقاله نشان می‌دهند که جوانان هنوز در بحث‌ها و گفت‌وگوهای مربوط به منازعه تحت عنوان «سایرین» در نظر گرفته می‌شوند، و همان‌گونه که مقاله یونیسف اشاره می‌کند، افزایش تصاویر فرهنگی که جوانان را به عنوان عاملان خشونت نشان می‌دهند، خود باعث سوء استفاده از جوانان گردیده و زمینه جذب آن‌ها را از سوی گروه‌های مسلح غیر مسئول، مهیا می‌کند.

با این وجود، این امر دیگر محققان عرصه صلح‌سازی را از تلاش برای شناسایی نقش جوانان در جریان سه دهه مأموریت‌های صلح‌سازی، باز نداشته است. بر اساس یک تحقیق ریناتو کرسی (Renato Cursi) که در سال ۲۰۱۷ بر مبنای مأموریت‌ها و تحقیق سازمان ملل متحد (نقش جوانان در صلح‌سازی) صورت گرفته است، «جوانان» را می‌توان به کمک معیارهای رسمی، کاربردی یا اجتماعی-روانی تعریف کرد. به عبارت دیگر، می‌توان براساس معیارهای سنی، ملاحظه نقاط عطف اجتماعی سن رای‌دهی یا معیارهای رشد اجتماعی-روان‌شناختی به ویژه رشد روابط اجتماعی، «جوان» را تعریف کرد. کرسی (Cursi) نشان می‌دهد که چگونه این مقوله‌ها تحت تأثیر شرایط منازعه قرار می‌گیرند و چگونه رشد اجتماعی-روانی جوانان می‌تواند به دلیل استرس‌ها و آسیب‌های برخاسته از شرایط منازعه صدمه ببیند تا جایی که می‌تواند سلامت رشد را متأثر و به یک چالش واقعی تبدیل گردد. تجربه سازمان ملل متحد برای دست‌یابی به این مساله بسیار ارزشمند بوده است.

در این اواخر، شورای امنیت سازمان ملل متحد برای دگرگون کردن داده‌ها و اطلاعات در باره جوانان و نقش آن‌ها در صلح‌سازی دست به کار شده است. در سال ۲۰۱۸، یک گزارش مهم توسط گریم سیمپسون (Graeme Simpson) پژوهش‌گر مستقل، توانست برای حمایت و دادخواهی از مشارکت جوانان در صلح‌سازی، مبنای مهمی ایجاد کند. در این گزارش، سیمپسون واضح می‌سازد که جوانان به صورت هم‌زمان در معرض خشونت برخاسته از منازعه قرار می‌گیرند و توسط نظامی که انتظار می‌رود از آن‌ها حمایت کند، آزار می‌بینند؛ این موضوع موجب آسیب‌های روانی و فیزیکی می‌شود و در نتیجه باعث می‌شود آن‌ها از سرمایه‌گذاری برای آینده خود منصرف شوند.^۷ نهادها و خدمات اجتماعی که به مشکلات جوانان می‌پردازند در ایجاد شبکه‌ها و نهادهای انسجام‌یافته که حمایت بین‌المللی را با خود داشته باشند، نقش حیاتی دارند (اطمینان از اینکه برخی از جوانان به دلیل تعلق به یک قشر، قومیت، جنسیت یا سایر عوامل اجتماعی اشتباهاً در حاشیه قرار نگیرند).

7. Simpson, Graeme. "The Missing Peace: Independent Progress Study on Youth and Peace and Security." United Nations; General Assembly Security Council, March 2, 2018. P 18. https://www.unfpa.org/sites/default/files/resource-pdf/Progress_Study_on_Youth_Peace_Security_A-72-761_S-2018-86_ENGLISH.pdf

برعلاوه، از طریق آموزش هم‌تا-به-هم‌تا و تجربه مشارکت مستقیم در روند صلح‌سازی، می‌توان از توانایی و ظرفیت جوانان در راستای صلح‌سازی استفاده کرد.^۸ میرهن که جوانان می‌توانند به برای وصل ساختن بخش‌های مختلف انکشافی همانند امنیت، کمک‌های بشردوستانه، و حقوق بشر، منحيث پل ارتباطی نقش ایفا کنند. در نتیجه تحقیق یاد شده، سرمنشی ملل متحد و نماینده‌گان ویژه وی به تاریخ ۶ جون ۲۰۱۹ نظریات و دیدگاه‌های جوانان را در بحث‌های مربوط به امنیت مورد ملاحظه قرار دادند. در نتیجه، قطع‌نامه‌ای جامع توسط شورای امنیت (قطع‌نامه ۲۴۱۹) به تصویب رسید به مشارکت جوانان در زمینه صلح و امنیت تأکید دارد؛ البته مشروط به اینکه آن‌ها به صورت فعالانه در این روند دخیل شوند.^۹ پیگیری این امر بطی بوده است، اما با صدور قطع‌نامه جدید در ماه جون سال ۲۰۲۰ از سرمنشی ملل متحد درخواست شده است تا برای تدوین یک رهنمود اختصاصی در امر حمایت از جوانان اقدام کند و از همه کشورهای عضو درخواست نماید تا نقش و مشارکت جوانان را در برنامه‌ریزی‌ها و مساعی مربوط به صلح‌سازی به صورت پایدار افزایش دهند.^{۱۰} هرچند هیچ‌یک از اینها الزام‌آور نیست، اما اما نشان می‌دهد که گفت‌وگوی بین‌المللی در مورد جوانان در مسیر مثبت قرار دارد که جوانان را فراتر از نیروی منفی یا بی‌اهمیت در روند صلح‌سازی می‌بیند. این امر هم‌چنین بیانگر یک تغییر مسیر احتمالی جدید برای افغانستان و تمویل‌کننده‌گان بین‌المللی این کشور می‌باشد.

جوانان افغان؛ صلح‌سازی و آموزش

توافق‌نامه بن که به ریاست سازمان ملل متحد در سال ۲۰۰۱^{۱۱} دایر گردید، امیدهای جدیدی را برای افغانستان به ارمغان آورد و منتج به تغییرات ملموس در افغانستان گردید: نهادهای جدید، انتخابات جدید، استراتژی‌ها و رویکردهای جدید، عرضه خدمات اجتماعی و تأسیس یک دولت مشروع. علاوه بر این موارد دسترسی به آموزش در بخش‌های مختلف کشور نیز افزایش یافت. به

8. Ibid. 17.

9. "Adopting Resolution 2419 (2018), Security Council Calls for Increasing Role of Youth in Negotiating, Implementing Peace Agreements." United Nations; Peacebuilding. <https://www.un.org/peacebuilding/news/adopting-resolution-2419-2018-security-council-calls-increasing-role-youth-negotiating>

10. "Security Council Underlines Vital Role of Youth in Building Peace, Unanimously Adopting Resolution 2535 (2020)" United Nations; Meetings Coverage and Press Releases. July 14, 2020. <https://www.un.org/press/en/2020/sc14251.doc.htm>

11. Matsumoto, Yukitoshi. Education for Demilitarizing Youth in Post-Conflict Afghanistan. Graduate School of Asia Pacific Studies, Waseda University, November 1, 2008. P 7. <https://journals.sagepub.com/doi/10.2304/rcie.2008.3.1.65>

صورت کلی، این موارد تأثیرات مثبت روی زنده‌گی جوانان برجا گذاشت. به عنوان بخشی از روند بن و مساعی یونیسف،^{۱۲} جمع‌کثیری از افغان‌های مقیم کشورهای خارجی بازگشتند و برنامه‌خلع سلاح و ادغام مجدد تحت مدیریت کشور جاپان عملی شد تا جنگ‌جویان جوان دوباره به آغوش جامعه برگردند. ۱۰ میلیون جوان و بزرگسال بی‌سواد از کمک‌های بین‌المللی که با اصلاحات عملی و امکانات جدید به مکاتب ابتدایی سرازیر گردید، بهره‌مند شدند. علی‌رغم این دست‌آوردهای چشم‌گیر، به ویژه برای زنان، یوکتوشی ماتسوموتو، متخصص برنامه‌خلع سلام و ادغام مجدد قبلاً در سال ۲۰۰۸ اظهار کرده بود که انتظارات بلندی که جوانان از دوره‌جدید داشتند تحت‌الشعاع وضعیت نابسامان نظامی و اقتصادی قرار گرفته است.^{۱۳}

گزارش سال ۲۰۱۸ بانک جهانی نشان می‌دهد که افغانستان در بهبود دسترسی به آموزش در دوره ابتدایی، پیش‌رفت‌های چشم‌گیری داشته است و از سال ۲۰۰۱ بدین‌سو افزایش ۹ برابری را شاهد بوده است.^{۱۴} اما، میزان و تعداد شمولیت جوانانی که به سطوح بالاتری از آموزش راه می‌یابند، به صورت قابل ملاحظه کاهش پیدا می‌کند. به خصوص در ولایات اطفال زیادی هستند که از مکاتب محروم‌اند. از مجموع ۳۴ ولایت، در ۱۵ ولایت این میزان فراتر از ۵۰٪ می‌باشد؛ این رقم در میان دختران، به ویژه آن‌هایی که خانواده‌های شان بی‌سوادند، به مراتب بیشتر است. تا سال ۲۰۱۴، مطابق گزارش سازمان ملل متحد جوانان در گروه سنی ۱۵ تا ۲۴ سال فقط ۵۰٪ جمعیت باسواد را تشکیل می‌دادند. ازین جمله، فقط ۱۳٪ آن‌ها در وضعیت بهتری قرار داشتند و آن‌ها کسانی بودند که در خانواده‌های پردرآمد به دنیا آمده‌اند. مضافاً، کاهش ۷ درصدی سطح سواد برای رده‌سنی ۷-۱۵ ساله بین سال‌های ۲۰۱۲ و ۲۰۱۴ به نحوی نگران‌کننده است. بانک جهانی از کاهش هزینه‌های دولت در عرصه معارف طی ۵ سال گذشته (به عنوان بخشی از بودجه) اظهار نگرانی کرده است و شواهد نشان می‌دهد که فقط وجوه مالی تمویل‌کننده‌گان بوده که این سکتور را به عرصه خدمات اساسی قادر نموده است.^{۱۵} رشد اقتصادی بین سال‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۵ که توان دولت‌ها را در قسمت بودجه سه برابر کرد، نه تنها افزایش منابع در بخش آموزش در پی نداشت بلکه سهم سکتور معارف از ۲۵٪ بودجه در ۲۰۱۰ به ۱۳٪ در ۲۰۱۵ کاهش یافت.

12. Ibid. 7.

13. Ibid. 6.

14. Lahire, Nathalie. "Afghanistan: Promoting Education During Times of Increased Fragility." World Bank Group, 2018. P. 9. <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/280721531831663216/afghanistan-promoting-education-during-times-of-increased-fragility>

15. Lahire, Nathalie. "Afghanistan: Promoting Education During Times of Increased Fragility." P. 10.

ولی نکته مثبت در مورد صلح‌سازی این است که مکاتب و دانشگاه‌ها به کانون توجه جوانانی تبدیل شده است که به موضوع صلح‌سازی علاقه‌مند می‌باشند. از سوی دیگر، اعضای انستیتوت صلح ایالات متحده آمریکا برنامه‌های مطالعات صلح را در نصاب آموزشی دانشگاه‌های افغانستان پیش‌نهاد کرده‌اند.^{۱۶} فعالیت‌های فعالان صلح که اکثراً از میان دانش‌آموزان می‌باشند، به صورت فزاینده‌ای در سراسر کشور به چشم می‌خورد.

شامل‌سازی اقتصادی جوانان

هرچند با توجه به رشد اقتصادی در جریان سال ۲۰۱۹ (که یکی از عوامل کلیدی آن کاهش خشک‌سالی و بهبود زراعت بود) پیش‌بینی‌های اولیه نشان می‌داد که سال ۲۰۲۰ و پس از آن شاهد رشد اقتصادی خواهد بود، اما بیماری کووید ۱۹ در میان سایر عوامل باعث شده است که بانک انکشاف آسیایی نرخ رشد تولید ناخالص داخلی را ۴٫۵- درصد برآورد کند.^{۱۷} با توجه به اینکه افغانستان در کاهش بدهی‌های خود خوبتر عمل کرده و توانسته ذخایر ارزی خود را تا حد زیادی حفظ کند، به لحاظ نظری توانسته تهداب‌های پالیسی‌های حامی رشد را بنا نهد.^{۱۸} اقتصاد کشور از سال ۲۰۱۷ بدین‌سو در حال بهبود بوده که تا ماه جنوری سال ۲۰۲۰ به رشد ۳ درصدی تولید ناخالص داخلی رسیده بود.^{۱۹}

با این وجود، جوانان از بی‌کاری رنج می‌برند- مطابق به پیش‌بینی‌های بانک جهانی از ۴۰۰,۰۰۰ کارگر جدید که انتظار می‌رود در سال ۲۰۲۰ وارد بازار کار داخلی شوند، در بهترین حالت تنها نصف آن‌ها در اقتصاد کشور جذب می‌شوند.^{۲۰} سیمپسون در گزارش سال ۲۰۱۸ خویش که به ملل متحد ارائه کرد، به صراحت اظهار کرده است که در افغانستان رفاه اقتصادی به تنهایی نمی‌تواند از جوانان در برابر بی‌ثباتی حمایت کند - نابرابری‌های مختلف، عدم تحرک اجتماعی و محرومیت

16. Lindborg, Nancy and Andrew Wilder. "Opinion : Afghans' Growing Demand for Peace is Key to Ending Decades of War." NPR, 18 November 2020. <https://www.npr.org/2019/11/15/779979724/opinion-afghans-growing-demand-for-peace-is-key-to-ending-decades-of-war?t=1599832255336>

17. "Economic indicators for Afghanistan." Asian Development Bank, June 2020. <https://www.adb.org/countries/afghanistan/economy>

18. "Afghanistan National Peace and Development Framework (ANPDF) 2017 to 2021." Afghanistan Mission to the UN in New York. <https://www.refworld.org/pdfid/5b28f4294.pdf>

19. "Economic indicators for Afghanistan." Asian Development Bank, June 2020. <https://www.adb.org/countries/afghanistan/economy>

20. Lenehan, Sara, Shubha Chakravarty, Palwasha Mirbacha, Sarah Elizabeth Haddock, and Maria Virginia Ceretti. "A Qualitative Assessment of Pathways to Youth Inclusion in Afghanistan." World Bank Group, 2020. P. 8. <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/593251587481081246/a-qualitative-assessment-of-pathways-to-youth-inclusion-in-afghanistan>

اجتماعی توان‌مندی‌ها و ظرفیت جوانان را صدمه می‌زند و مانع نقش‌آفرینی آن‌ها در روند صلح و جامعه می‌شود.^{۲۱} بانک جهانی پیش‌نهاد می‌کند که جوانان در جریان بی‌کاری منحصیث کارگزاران تغییر به گروه‌ها و انجمن‌های محلی بپیوندند تا عوامل بی‌ثباتی را که سیمپسون برجسته کرده است خنثی سازند - این امر می‌تواند به عنوان یک استراتژی به ویژه برای جوانان روستاها که از وضعیت موجود ناراض هستند، امیدوارکننده باشد.^{۲۲} با وجود این همه چالش‌ها، جوانان و به ویژه زنان جوان نقش بسیار مهم و کلیدی را در رشد اقتصادی اخیر ایفا نموده و در این زمینه سهم به سزا گرفته‌اند. حکومت نیز زمینه اشتراک زنان در جامعه و اقتصاد را در سطح نسبتاً گسترده مساعد ساخته است.^{۲۳} زنان کارآفرین از این فرصت بهره برده و کسب‌وکارهای جدید را راه‌اندازی کرده‌ند و وارد نیروی کار شده‌اند.^{۲۴}

برداشت‌های محلی از مشارکت و شامل بودن جوانان در روند صلح‌سازی

به منظور تکمیل این تحقیق، از ۱۵ مرد و ۱۵ زن نظرسنجی صورت گرفت. اشتراک‌کننده‌گان در مورد میزان رضایت‌شان از وضعیت موجود و از تجارب حضورشان در جامعه افغانی، سوالاتی را پاسخ دادند. این نظرسنجی چالش‌های موجود در بخش‌های آموزش، ادغام در جامعه و صلح‌سازی را شناسایی و تحلیل کند. سطور ذیل نتیجه این تحلیل است.

جوانان به منظور ایفای نقش رهبری‌کننده و تصمیم‌گیر در روند صلح‌سازی، دست به تلاش‌هایی زده‌اند و حتی در گفت‌وگوهای جاری صلح با طالبان در قطر حضور دارند. علی‌خان حیدری، کارمند اداره امور ریاست جمهوری، اظهار کرد: «افغانستان چندین دهه شاهد جنگ و خشونت بوده است. اکنون مردم به صلح چشم دوخته‌اند. من مطمئن هستم صلح با طالبان نه تنها یک دست‌آورد در عرصه امنیت خواهد بود، بلکه باعث رونق در بخش‌های اقتصاد، حقوق بشر و آموزش نیز خواهد شد.»

21. Simpson, Graeme. "The Missing Peace: Independent Progress Study on Youth and Peace and Security." United Nations; General Assembly Security Council, March 2, 2018. P 13. https://www.unfpa.org/sites/default/files/resource-pdf/Progress_Study_on_Youth_Peace_Security_A-72-761_S-2018-86_ENGLISH.pdf

22. Lenehan, Sara, Shubha Chakravarty, Palwasha Mirbacha, Sarah Elizabeth Haddock, and Maria Virginia Ceretti. "A Qualitative Assessment of Pathways to Youth Inclusion in Afghanistan." World Bank Group, 2020. P. 15. <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/593251587481081246/a-qualitative-assessment-of-pathways-to-youth-inclusion-in-afghanistan>

23. "Afghanistan National Peace and Development Framework (ANPDF) 2017 to 2021." Afghanistan Mission to the UN in New York. <https://www.refworld.org/pdfid/5b28f4294.pdf>

24. Ibid. 12.

اما همه در مورد صلح خوشبین به نظر نمی‌رسند. فریده امیری، دانش‌جوی دورهٔ لیسانس و بنیان‌گذار نهادی موسوم به دوستان صلح در کابل، از چالش‌هایی یاد کرد که وی در دوران حاکمیت طالبان در راستای مبارزه برای حقوق زنان تجربه کرده است و اینکه در جریان تلاش‌های صلح‌خواهانهٔ خودش به عنوان «رهبر صلح»، به چه چالش‌هایی برخورد کرده است. تجربهٔ او نشان می‌دهد که زن بودن و فعالیت برای صلح در جامعهٔ افغانستان بسیار دشوار است. اکثر اوقات، جوانانی که به عنوان سازنده‌گان صلح عرض وجود می‌کنند مورد حملات تروریستی قرار می‌گیرند و با خطر جانی مواجه می‌شوند. در جریان سال‌های تحصیلی، فریده امیری با کار و سهم‌گیری در فعالیت‌های اجتماعی در زمینهٔ آموزش و صلح در کنار سایر جوانان، از طریق برنامه‌های مختلف جایگاه و نقش خود را ثابت کرده است.

علاوه بر موارد فوق، مصاحبه‌شونده‌ای دیگر (هویت‌اش ناشناس باقی می‌ماند) اظهار داشت که آموزش و تحصیل یگانه‌گزینه برای جوانان است تا به اهداف‌شان دست یابند. وی معتقد است که آموزش می‌تواند به عنوان اسلحه در برابر فقر عمل کند و منتج به صلح گردد. علاوه بر آن، شغنیه رمزجو، فارغ‌التحصیل از دانشگاه امریکایی آسیای مرکزی واقع در کشور قیرغیزستان، به این نظر بود: «صلح و آموزش با هم دیگر ارتباط تنگاتنگ دارند. به منظور داشتن یک جامعهٔ باثبات، اول باید کشور را به سوی آموزش بهتر سوق داد.» وی از مشارکت جوانان در روند صلح خوشبین است، به ویژه در مقایسه با آنچه که وی قبل از رفتن به دانشگاه، شاهد بوده است.

گروه‌های مختلف جوانان که در این نظرسنجی اشتراک ورزیدند از حمایت‌های گوناگون جهت ارتقاء سطح تحصیلی‌شان طی سال‌های اخیر، مستفید شده‌اند. یکی از این اشتراک‌کننده‌گان اظهار داشت که دولت با دخیل ساختن وی در تصمیم‌گیری‌ها و فراهم ساختن بورسیهٔ تحصیلی در بیرون از کشور، زمینهٔ حمایت از وی را مساعد ساخته است. بعضی از این اشتراک‌کننده‌گان به این باورند که دولت هنوز هم راه‌درازی را در پیش دارد؛ به خصوص در راستای فراهم‌آوری حمایت‌های مناسب تعلیمی و آموزشی به ویژه برای جوانانی که در روستاها زنده‌گی می‌کنند. آن‌ها هم‌چنین از نبود آموزش مبتنی بر تفکر انتقادی و عدم آموزش برای نحوهٔ تعامل بهتر با جامعه طوری که در حال حاضر وجود دارد، ابراز تأسف می‌کنند. یکی از یافته‌های جالب این نظرسنجی این بود که حمایت قوی از فرصت‌های تحصیلی برای زنان و دختران در بیرون از کشور، وجود داشته است. با آنهم، بعضی اشتراک‌کننده‌گان به این باورند که نظام آموزشی در این زمینه در مسیر درست حرکت می‌کند.

نتیجه‌گیری

هجده سال جنگ تحول عظیمی را در ابعاد مختلف زنده‌گی جوانان، آموزش و انکشاف از خود به جا گذاشته است. بعد از سقوط رژیم طالبان، جوانان فضایی را بوجود آوردند که برای صلح‌سازی و حفظ صلح مساعد بود. از اینکه دو سوم نفوس کشور در دستۀ جوانان قرار می‌گیرند و با توجه به اینکه جوانان در کتله‌هایی عظیم وارد بازار کار می‌شوند، بدون اینکه لزوماً تحصیلات خود را تکمیل کرده باشند؛ مشارکت آن‌ها در صلح‌سازی بیشتر از هر زمان دیگر لازم و حیاتی است. با روحیه و انگیزه جدید که از جانب سازمان ملل متحد به منظور ایجاد سازوکارهای به منظور مشارکت و شامل‌سازی آن‌ها در این فرآیندها روی دست گرفته شده است، این امر می‌تواند برای افغانستان یک فرصت باشد تا خود را به این جایگاه ارتقاء دهد.

مشارکت و حضور سکوه‌های دولتی و بین‌المللی به عنوان یک دست‌آورد مهم برای جوانان تلقی می‌گردد تا آن‌ها بتوانند دستورکار، طرح‌ها و پالیسی‌های جدید را پیرامون صلح و آموزش در کشور مطرح نمایند. برای زنان و دختران دسترسی به بورسیه‌های تحصیلی در بیرون از کشور مساعد گردیده است تا آن‌ها از حقوق اساسی شان استفاده کرده و به صورت گسترده در بخش‌های دولتی و خصوصی، سهم بگیرند. هنوز هم گام‌های بزرگی باید در زمینه برداشته شوند، اما با در نظر داشت توجه روزافزون جامعه بین‌المللی به مسائل جوانان (امیدواری وجود دارد که این امر از پیش‌دآوری در باره جوانان به عنوان مشکل‌سازان عاری باشد)، دلایلی برای خوش‌بینی وجود دارد که تحقیقات در مورد نیازمندی‌های جوانان و طرح‌های متعددی برای حصول اطمینان از مشارکت آن‌ها در پروسه صلح‌سازی، افزایش پیدا کند.

سفارش‌های پالیسی

- ارج‌گذاری به آموزش عالی و درک اهمیت تحصیلات با در نظر داشت توسعه کشور و اعطای بورسیه‌های تحصیلی برای دانش‌جویان در دانشگاه‌های داخل و خارج از کشور.
- اختصاص دادن منابع بیشتر جهت ارتقاء فرصت‌های اقتصادی موجود و ترویج روش‌های تبدیل شدن جوانان به کارگزاران فعال در اجتماع به منظور بهبود وضعیت زنده‌گی اجتماعی و انسجام بهتر آن‌ها در جامعه.
- ایجاد فضاهای مساعد برای جوانان جهت اشتراک‌شان در نقش‌های تصمیم‌گیری و رهبری در سطوح ملی و منطقوی.